

Inspectie Veiligheid en Justitie
Directeur Toezicht ...
Turfmarkt 147
Postbus 20301
2500 EH Den Haag.

Datum
26 september 2017

Geachte heer ...,

Met deze brief willen Amnesty International, Dokters van de Wereld en het Meldpunt Vreemdelingendetentie van de Stichting LOS reageren op het rapport van de Inspectie Veiligheid en Justitie over de brand in detentiecentrum Rotterdam op 25 mei 2016.¹

Allereerst willen we graag onze tevredenheid uitspreken over het feit dat de Inspectie deze brand heeft onderzocht. Daarbij hebben wij het zeer op prijs gesteld dat wij voorafgaand en gedurende de afrondingsfase met de inspecteurs over de gang van zaken hebben kunnen spreken. Ook met het Detentiecentrum Rotterdam hebben wij meerdere gesprekken gevoerd waarbij het personeel en de directie zich zeer open stelde voor onze zorgen en punten van kritiek. Zij gaven direct en openhartig aan dat de zorg tijdens en na de brand beter had gekund en dat de (duur van de) isoleercelplaatsingen mogelijk niet altijd even proportioneel waren geweest. De recente (terug)schakeling van strafrechtelijk detentiecentrum naar vreemdelingendetentiecentrum had daarbij mogelijk een rol gespeeld. Vreemdelingendetentie vraagt om een andere bejegening, maar het personeel heeft tijd nodig om daarin 'om te schakelen'.²

Het rapport biedt waardevolle informatie over het feitelijk verloop van de brand en doet een aantal zeer belangrijke aanbevelingen. Met name de helderheid die het rapport over visitatie

1 Het Inspectierapport is van maart 2017 en werd 28 augustus 2017 openbaar. Het onderzoek van de Inspectie is uitgevoerd na het rapport van Amnesty, Dokters van de Wereld en het Meldpunt Vreemdelingendetentie (LOS) van 7 september 2016. Daarnaast zijn er Kamervragen over de brand gesteld.

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/ah-tk-20162017-106.html>.

2 Ook in strafrechtelijke gevangenschappen zou het isolatiebeleid gericht moeten zijn op de-escalatie en preventie. Zie: Amnesty International, Dokters van de Wereld, Meldpunt Vreemdelingendetentie Stichting LOS maart 2015: 'Als iemand lijdt, moet hij dan naar een isoleercel? Isolatie in vreemdelingendetentie'. Het in afwachting van uitzetting detineren van vreemdelingen in een gevangenis is problematisch. Zie hierover ook het European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT): Factsheet Immigration Detention 2017, CPT/Inf(2017)3: 'A prison is by definition not a suitable place in which to detain someone who is neither suspected nor convicted of a criminal offence'

verschafft is van groot belang. Toch missen wij op (met name) het plaatsen van mensen in een isolatiecel elke analyse.

In maart 2015 publiceerden Amnesty International, Dokters van de Wereld en het Meldpunt van de Stichting LOS een rapport over isolatie in vreemdelingendetentie.³ Zoals wij in onder meer dat rapport beschreven hebben, kan de gezondheidsschade – ook in geval van kortdurende isolatie – groot zijn. Om die reden moet er uiterst terughoudend met dit middel worden omgegaan en vinden wij plaatsing in een isoleercel als straf – zeker in een situatie waarin mensen moeten herstellen van een bijzonder angstige situatie – volstrekt ontoelaatbaar en inhumain.

Hoewel de inspectie in hoofdstuk 6 aankondigt te zullen beschrijven in hoeverre voor de isoleercelplaatsingen is voldaan aan de in paragraaf 6.1 gestelde normen is er van die beschrijving in het rapport niets terug te vinden.⁴ Uit het rapport blijkt niet dat de plaatsing in een isoleercel is getoetst. Bovendien beperken de aangekondigde normen zich tot de Penitentiaire Beginselenwet (Pbw).⁵ Dit is een zeer beperkt toetsingskader.

Als coördinator van het Nationaal Preventie Mechanisme (NPM) heeft de Inspectie Veiligheid en Justitie een grote verantwoordelijkheid voor het onafhankelijk en effectief toezicht op hoe de Nederlandse overheid in de praktijk de mensenrechten respecteert.⁷ Ondanks deze verantwoordelijkheid heeft de inspectie het plaatsen in een isoleercel niet getoetst aan (mensenrechten)normen zoals die bijvoorbeeld door het European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) in haar General report 2010-2011 zijn verwoord.⁸

Het CPT wijst er op dat het plaatsen in een isoleercel een extreem zware maatregel is die alleen in *'exceptional cases and as a last resort, and for the shortest possible period of time'* mag worden toegepast. *'The principles involved are: 1) proportionate, 2) lawful, 3) accountable, 4) necessary, 5) non discriminatory'*. Daarnaast besteedt het CPT in het rapport ook aandacht aan de materiële condities: *'the cells used for solitary confinement should meet the same minimum standards as those applicable to other prisoner accommodation.'* Op basis hiervan dient men zich af te vragen of een kale isoleercel gepast is.⁹

3 Amnesty International, Dokters van de Wereld, Meldpunt Vreemdelingendetentie Stichting LOS maart 2015: *'Als iemand lijdt, moet hij dan naar een isoleercel? Isolatie in vreemdelingendetentie'*.

4 De bevindingen van de Inspectie in de paragraaf over het feitelijk verloop komen op een aantal punten niet overeen met de feiten zoals wij die hebben verzameld en die bijvoorbeeld uit beschikkingen van de Commissies van Toezicht naar voren komen. Zie hierover ons rapport *Brand in het Detentiecentrum Rotterdam*, 25 mei 2016.

5 De inspectie gaat in op het visiteren voorafgaand aan de plaatsing in isolatie. Het isoleren zelf komt niet meer aan de orde.

6 Amnesty heeft de Inspectie nadrukkelijk gevraagd ook te toetsen aan mensenrechtennormen. De relevante CPT normen en het themarapport van de Inspectie Sanctietoepassing zijn daartoe in een email op 26 april 2017 naar de Inspectie toegestuurd.

7 Die taak heeft de Inspectie gekregen na ratificatie van het Facultatief Protocol bij het VN anti-folterverdrag (OPCAT) in 2011. Het OPCAT is gericht op het handhaven van mensenrechten van ingeslotenen en het doel is foltering en andere wrede en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing te voorkomen.

8 De door het CPT geformuleerde standaarden moeten gezien worden als instrumenten die criteria aanreiken om toetsing aan art. 3 EVRM inhoud te geven.

9 Zie ook de CPT factsheet vreemdelingendetentie. In deze factsheet gaat het CPT niet diep in op isoleercellen, maar bij navraag hierover verwijzen ze naar hun algemene normen in het General Report 2010-2011. Deze normen gelden zeker (op z'n minst) ook voor vreemdelingenbewaring.

Extra opvallend is het dat de inspectie ook niet heeft getoetst aan haar eigen normen. Een aantal jaren geleden heeft de Inspectie Sanctietoepassing een themarapport over isolatie uitgegeven. In dit rapport werd een hoofdstuk gewijd aan de beginselen van *proportionaliteit, subsidiariteit en doelmatigheid*.¹⁰ Over deze beginselen wordt in het rapport over de brand met geen woord gesproken.

Wij betreuren het zeer dat het plaatsen in isolatie niet is getoetst en dat de inspectie op dit punt haar toetsingskader zo beperkt lijkt op te vatten. Om die reden willen wij u heel graag de volgende vragen voorleggen:

1. Waarom is er geen analyse gemaakt van de gronden voor en de duur van de isolatieplaatsingen?
2. Waarom is enkel de Pbw als toetsingskader genoemd en zijn niet (bijvoorbeeld) de CPT normen en de eigen eerder opgestelde normen betrokken?
3. Is de inspectie bereid een onderzoek in te stellen naar het huidige isolatiebeleid en de praktijk in vreemdelingenbewaring?

Graag zien wij uw reactie op onze vragen tegemoet

Met vriendelijke groet,

namens Dokters van de Wereld, het Meldpunt Vreemdelingendetentie (LOS) en

Amnesty International

...

CC:

- Commissie van Toezicht Rotterdam
- Directie Detentiecentrum Rotterdam

¹⁰ Inspectie Sanctietoepassing, Inspectierapport, themaonderzoek mei 2012: *Plaatsing in isolatie*. Hoofdstuk 4.1: Proportionaliteit, subsidiariteit en doelmatigheid.

